

B-III – Charakteristika studijního předmětu				
Název studijního předmětu	Dějiny historiografie			
Typ předmětu	Povinný, PZ	doporučený ročník / semestr	3/L	
Rozsah studijního předmětu	28p + 14c	hod.	42	kreditů 5
Prerekvizity, korekvizity, ekvivalence				
Způsob ověření studijních výsledků	Zápočet, zkouška	Forma výuky	Přednáška, cvičení	
Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta	Účast v diskusi na cvičeních, odevzdání bibliografie a anotací stanovených textů (zápočet), ústní zkouška na základě prostudovaných textů z povinné, doporučené a další literatury k tématu v určeném rozsahu			
Garant předmětu	PhDr. Milan Ducháček, PhD.			
Zapojení garanta do výuky předmětu	Přednášející, cvičící			
Vyučující				
Přednášky:	PhDr. Milan Ducháček, PhD.			
Cvičení:	PhDr. Milan Ducháček, PhD.			
Stručná anotace předmětu	<p>Přednášky: Student/ka se seznámí s různými typy „psaní o minulém“. Pozornost bude věnována starším typům „předvědecké“ historiografie, osvícenskému zlomu, profesionalizaci a institucionalizaci oboru, klasikům 19. století (Michelet, Ranke, Burckhardt), tzv. pozitivistické éře „tradiční“ historiografie 1. poloviny 20. století, marxistické a sociologické inspiraci (Weber), škole Annales, problematice lingvistického obratu i různorodým typům současných případových, teoretických a metodologických textů, včetně domácího kontextu.</p> <p>Témata přednášek: 1) Co je a co není historiografie? Reflexe současného stavu oboru. Koncepty a pojmy. 2) Psaní o dějinách před zrodem historiografie jako vědy: zahrada imaginace? 3) Profesionalizace historiografie v 19. století. Michelet, Ranke, Burckhardt. 4) Romantické a národní dějepisectví. František Palacký a „stýkání a potýkání se Čechů s Němci“. 5) Zrod českého historického semináře a jeho význam: Václav Vladivoj Tomek, Jaroslav Goll a české dějepisectví. 6) Spor o smysl českých dějin a jiné domácí oborové polemiky. 7) Josef Pekař, Josef Šusta, Václav Novotný a jejich žáci mezi empiricko-kritickou historiografií a dějinami ducha. 8) Rozrod české historiografie: Jan Slavík, Zdeněk Kalista, František Kutnar. 9) Marxistická historiografie, hospodářské a sociální dějiny. 10) Škola Annales a interdisciplinarita. 11) Co po Annales? Mikrohistorie, intelektuální dějiny a hledání zmizelého. 12) Metahistorie a jazykový obrat v sociálních vědách. Autorské sebe-vědomí a „možné světy historiografie“. 13) Pluralita, marginalizace, subalterní studia a gender: otevřená, nadějná nebo slepá ulička historiografie? 14) Paměť, zapomínání a trauma. Spacial turn a místa paměti.</p> <p>Cvičení: V rámci cvičení budou studenti obeznámeni s otázkami conceptualizace historiografického textu dle teoretických a metodologických nároků současné historické vědy, s jejich jazykovou povahou a možnými mody interpretace. Na základě studia a společné četby vybraných, pro vývoj světové i české novodobé historiografie klíčových textů či pasáží budou probíhat cvičení zaměřená na textovou analýzu a následné diskuse o možnostech interpretace jednotlivých textů.</p>			
Studijní literatura a studijní pomůcky	<p>Povinná literatura: IGGERS, Georg G.: <i>Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivy k postmoderní výzvě</i>. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2002, ISBN 80-7106-504-8 KUTNAR, František – MAREK, Jaroslav: <i>Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví</i>, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2009, 3. vyd., s. 467–680. ISBN 978-80-7106-402-2 ČORNEJ, Petr, Věčný problém: Jak psát dějiny? In: ČORNEJ, Petr, <i>Historici, historiografie a dějepis</i>. Praha 2016, s. 13–30, ISBN</p>			

CHARTIER, Roger, Svět jako reprezentace, In: Chartier, Roger, *Na okraji útesu*. Červený Kostelec: Pavel Mervart 2011, s. 61–78, ISBN 978-80-87378-52-6

NODL, Martin, Otázky recepce francouzské historiografie v českém prostředí: totální dějiny, dlouhé trvání a mentality. In: Mink, Georges – Horská, Pavla – Nodl, Martin – Kostlán, Antonín (eds.), *Francouzská inspirace pro společenské vědy v českých zemích*. Praha: CEFRES, 2003, s. 95–132 (= Cahiers du CeFREs 29), ISBN:80-86311-13-9; http://www.cefres.cz/IMG/pdf/nodl_2003_francouzska_historiografie_ceske_prostredi.pdf

NODL, Martin: Mikrohistorie a historická antropologie. *Dějiny – teorie – kritika* 1, 2/2004, s. 237-252, ISSN 1214-7249

TŘEŠTÍK, Dušan, Dějiny ve věku nejistot. In: *Dějiny ve věku nejistot: sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštíka*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003, s. 23–44, ISBN 80-7106-647-8

VÁLKA, Josef, Cesta k vědecké historiografii. In: *Historik v proměnách doby a prostředí 19. století*. Brno, Matice moravská pro Historický ústav AV ČR a pro Výzkumné středisko pro dějiny střední Evropy: prameny, země, kultura, 2007 s. 15–47, ISBN ISBN 978-80-86488-44-8 / 978-80-7286-119-4

Doporučená literatura:

ALBRECHT, Stefan – MALÍŘ, Jiří – MELVILLE, Ralph (edd.): *Die „sudetendeutsche Geschichtsschreibung“ 1918–1960: zur Vorgeschichte und Gründung der Historischen Kommission der Sudetenländer: Vorträge der Tagung der Historischen Kommission für die böhmischen Länder (vormals: der Sudetenländer) in Brünn vom 1. bis 2. Oktober 2004 aus Anlass ihres fünfzigjährigen Bestehens*, München: Oldenbourg, 2008, s. 151–166. ISBN 978-3-944396-24-8

BERGER, Stefan – FELDNER, Heiko – PASSMORE, Kevin (edd.): *Jak se píšou dějiny. Teorie a praxe*, Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 2016, ISBN 978-80-7325-398-1

BONNELL, Victoria E. – HUNT, Lynn (edd.): *Beyond the Cultural Turn. New Directions in the Study of Society and Culture*, Berkeley – Los Angeles – London, University of California Press 1999, ISBN 98-33118.

BURKE, Peter: *Francouzská revoluce v dějepisectví. Škola Annales (1929–1989)*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2004, ISBN 80-7106-719-9

BURKE, Peter: *Co je kulturní historie?* Praha, Dokořán 2011, ISBN 978-80-7363-302-8

BURKE, Peter: *Variety kulturních dějin*, Brno, CDK 2006, ISBN 80-7325-081-0

ČECHUROVÁ, Jana – RANDÁK, Jan et al.: *Základní problémy studia moderních a soudobých dějin*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2014, ISBN 978-80-7422-309-9

ČORNEJ, Petr: *Historici, historiografie a dějepis*, Praha, Karolinum 2016, ISBN 978-80-246-3276-6.

DUCHÁČEK, Milan, *Václav Chaloupecký. Hledání československých dějin*, Praha, Karolinum 2014, ISBN 978-80-246-2482-2

DOLEŽEL, Lubomír: *Fikce a historie v období postmoderny*, Praha, Academia 2008, ISBN 978-80-200-1581-5

EIBACH, Joachim – LOTTES, Günther (edd.): *Kompass der Geschichtswissenschaft. Ein Handbuch*, 2. Aufl., Stuttgart, UTB/Vandenhoeck & Ruprecht 2011, ISBN 978-3838522715.

HANUŠ, Jiří – VLČEK, Radomír (edd.): *Historik v proměnách doby a prostředí 19. století*, Brno, Matice moravská 2007, ISBN 978-80-86488-44-8

HANUŠ, Jiří – VLČEK, Radomír (edd.): *Historik v proměnách doby a prostředí 20. století*, Brno, Matice moravská 2009, ISBN 978-80-7286-154-5, 978-80-86488-59-2

HAVELKA, Miloš (ed.): *Spor o smysl českých dějin (1895–1938)*, Praha, Torst 1995, ISBN 80-85639-41-6

HUNT, Lynn (ed.): *The New Cultural History*, California 1989, ISBN 978-0520064294

CHARTIER, Roger: *Na okraji útesu*. Červený Kostelec, Pavel Mervart 2011, ISBN 978-80-87378-52-6

KONRÁD, Ota: *Německé bylo srdce monarchie... Rakušanství, němečtví a střední Evropa v rakouské historiografii mezi válkami*. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2011, ISBN 978-80-7422-133-0

MAREK, Jaroslav, *Mistra dělá zkratka. Studie a eseje Jaroslava Marka*, Tomáš Borovský – Jan Dvořák – Milan Řepa (eds.), Matice Moravská – HÚ AVČR, Brno – Praha 2016, ISBN 978-80-87709-15-3

PAZDERSKÝ, Roman, *Gollův styl. Studie k historickému myšlení Jaroslava Golla*, Karolinum, Praha 2018, ISBN 978-80-246-2943-8

TŘEŠTÍK, Dušan: *Myslití dějiny*, Praha – Litomyšl, Paseka 1999, ISBN 80-7185-229-5

TUCKER, Aviezer: *Our Knowledge of the Past. A Philosophy of Historiography*. Cambridge University Press, Cambridge – New York 2004, ISBN 9780511498381

SMETÁNKA, Zdeněk: *Archeologické eseje a mikropříběhy*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2016, ISBN 978-80-7422-429-4

STORCHOVÁ, Lucie a kol.: *Koncepty a dějiny. Proměny pojmů v současné historické vědě*, Dolní Břežany, Scriptorium 2014, ISBN 978-80-87271-87-2

ŠTAIF, Jiří: *František Palacký. Život, dílo, mýtus*, Praha, Vyšehrad 2009, ISBN 978-80-7021-981-2

WHITE, Hayden: *Metahistorie. Historická imaginace v 19. století*, Brno, Host 2011, ISBN 978-80-7294-376-0

Studijní pomůcky:

Pořad České televize Historie CS (vybrané díly věnované historiografii):
<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/dily/>

Informace ke kombinované nebo distanční formě		
Rozsah konzultací (soustředění)	9	hodin
Informace o způsobu kontaktu s vyučujícím		
<p>Poměr přímé výuky a samostudia odpovídá charakteru studijního předmětu a použitým výukovým metodám. V kombinované formě studia představuje přímá výuka formou blokových přednášek/cvičení/seminářů přibližně 22 % výuky v prezenční formě studia, v nekontaktní části samostudia lze využít individuální elektronické konzultace (zejména e-mail, Skype apod.) a elektronické opory. Pro předmět je připravena e-learningová studijní opora, která je dostupná na: https://elearning.fp.tul.cz/course/index.php?categoryid=55.</p>		